

RIJEČ UREDNICE

Deseti broj *Analisa za povijest odgoja* u gotovo dva desetljeća postojanja pod ovim imenom, nikako ne znači da godišnjak slijedi dvogodišnji ritam. Štoviše, od vol. 2 za 2003. godinu, nakon desetogodišnje stanke od prvog broja 1992. godine, izlaze redovito kao godišnjak u nakladi Hrvatskoga školskog muzeja, zahvaljujući financijskoj potpori Gradskog ureda za obrazovanje, kulturu i šport grada Zagreba. *Analisa za povijest odgoja* jedina su serijska publikacija u Hrvatskoj specijalizirana za povijest pedagogije i školstva.

U ovom broju *Analisa* donosimo pet kategoriziranih članaka – jedan izvorni znanstveni i četiri pregledna. Članak **Ivane Horbec** i **Vlaste Švoger** *Početak modernoga srednjega školstva u Habsburškoj Monarhiji: Nastavni plan za gimnazije (1849.)* bavi se okolnostima nastanka *Nacrta ustroja gimnazija i realnih škola u Austriji* kao legistativnog okvira za moderne osmogodišnje gimnazije. Prvi dio *Nacrta – Nastavni plan za gimnazije* – donosimo, prvi put u hrvatskom prijevodu, u rubrici *Povijesna grada*. U članku *Muški preparandij u Arbanasima u školskim izvještajima* **Igor Radeka** analizira rad škole na temelju tri godišnja školska izvještaja i skreće pažnju na veliki potencijal školskih izvještaja kao povijesnopedagoških izvora istraživanja.

Pružili smo priliku mladim istraživačima, pa tako čak tri rada potpisuju mlade povjesničarke koje su svoje diplomske/magistarske radove prilagodile za objavljivanje. Prva od njih je **Magdalena Vrbanc** koja u radu *Obrazovanje učitelja u Čakovcu: povijesni, socijalni i pedagoški aspekti (1879.-1963.)* daje zanimljivu analizu djelovanja čakovečke učiteljske škole u različitim političkim i društvenim razdobljima. Tijekom gotovo jednog stoljeća postojanja, uz odraz političkih, gospodarskih, kulturnih i prosvjetnih mijena na rad škole, može se pratiti i njezin razvoj te doprinos razvoju obrazovanja učitelja u Hrvatskoj. U članku *O obrazovanju i odgoju na području Banske Hrvatske na temelju narativnih izvora iz druge polovine XVIII. i početkom XIX. stoljeća* **Marijana Ivanković** ukazuje na mogućnost drugačijeg pristupa povijesnopedagoškim istraživanjima koristeći izvore koji se relativno rijetko koriste u pedagoškoj i školskoj historiografiji. Člankom *Pučko školstvo u Zaboku od 1874. do 1914. godine* **Jasna Balaško** daje važan prilog lokalnoj povijesti školstva u ključnom razdoblju modernizacijskih procesa i početaka razvoja modernog školstva u Hrvatskoj.

Štefka Batinić